

J. R.

**Zagadnienie odpowiedzialności
adwokata za szkodę poświęcony :
[recenzja artykułu O. Raisa
opublikowanego w czasopiśmie
"Zprawy advokacie", 1963, nr I**

Palestra 7/4(64), 66-67

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czenia się przez sąd do powyższych organizacji z żądaniem zapewnienia udziału w pracy nad reedukacją przestępców.

Rozszerzeniu uległa zasada obrony. W szczególności powiększono liczbę wypadków tzw. obrony obligatoryjnej: oskarżony powinien mieć obrońcę wtedy, gdy został aresztowany, gdy odbywa karę pozbawienia wolności lub gdy jego stan psychiczny jest przedmiotem badań lekarskich, dalej — gdy małoletni bądź pełnoletni z powodu stanu ułomności fizycznej lub umysłowej nie może zapewnić sobie należytej obrony, wreszcie gdy jest oskarżony o popełnienie przestępstwa zagrożonego karą maksymalną powyżej 5 lat pozbawienia wolności.

Zagadnieniu odpowiedzialności adwokata za szkodę

poświęcony jest artykuł O. Raísa opublikowany w styczniowo-lutowym numerze z 1963 r. czasopisma czechosłowackich adwokatów *Zprávy advokacie*. Odpowiedzialność adwokata i ewentualnie zespołu za szkodę wynikłą wskutek udzielenia nieprawidłowej porady prawnej to jedno z najbardziej spornych zagadnień w prawie CSRS. W sprawie tej nie wypowiedziało się jeszcze — jak dotychczas — orzecznictwo sądowe w CSRS.

Kodeks cywilny CSRS nie zawiera w powyższej materii żadnego szczególnego przepisu, stanowiąc jedynie w ogólnie sformułowanym § 337, że szkodę powinien wynagrodzić ten, kto umyślnie lub wskutek niedbalstwa ją wyrządził. Specjalny przepis natomiast zawiera § 7 ustawy o adwokaturze z 1961 r., w myśl którego za szkodę wyrządzoną przy udzielaniu pomocy prawnej odpowiadają solidarnie adwokat lub inny członek kolektywu, który szkodę spowodował, oraz poradnia adwokacka. W motywach do powyższego przepisu wskazuje się, że wyrazy „przy udzielaniu pomocy prawnej” odnoszą się w szczególności do wypadków szkody, jaką adwokat wyrządził przez nieprawidłową informację lub poradę albo przez swe wadliwe zastępowanie (obronę).

Adwokat — podkreśla autor — nie odpowiada wobec klienta za prawidłowość swego poglądu prawnego, a jeszcze mniej za wynik sprawy, jeżeli nie dopuścił się przy powzięciu decyzji lub przy prowadzeniu sprawy oczywistego niedbalstwa. Z taką sytuacją spotykamy się wówczas, gdy adwokat udzieli porady, która wyraźnie jest sprzeczna z zasadami prawa lub ustalonym orzecznictwem sądowym, w wyniku czego nastąpiła szkoda. W związku z tym autor wysuwa następujące postulaty:

- 1) przywiązywać większą wagę do politycznego i zawodowego kształcenia adwokatów przez stałe śledzenie i studiowanie dokumentów politycznych, nowych publikowanych przepisów prawnych, judykatury i orzecznictwa (prowadzenie na te tematy dyskusji w zespołach),
- 2) rozpatrywać starannie wszelkie szczególnie ważne lub sporne wypadki, wyszukać odpowiednie przepisy prawne, przestudiować w tym zakresie orzecznictwo i stanowisko doktryny oraz przedyskutować je w gronie zespołu; w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych — zorganizować konsultację z odpowiednimi specjalistami,
- 3) powierzyć jednemu z członków zespołu stałe prowadzenie dokumentacji w zakresie obowiązującego prawa, która służyłaby wszystkim adwokatom,
- 4) prowadzić w poradniach, w których są ku temu odpowiednie warunki, politykę specjalizowania się poszczególnych adwokatów w rozmaitych dziedzinach prawa,

- 5) postarać się o takie osobowe i rzeczowe wyposażenie zespołów (literatura, zbiory orzeczeń, czasopisma itd.), które dawałyby adwokatom możliwość udzielenia rzeczywiście wykwalifikowanej pomocy prawnej,
- 6) ogłosić w sposób jednoznaczny, że najważniejszym kryterium oceny adwokata jest polityczna i zawodowa jakość jego pracy; niezdrowa pogoń za zyskiem, której nie należy lekceważyć, wiedzie często do powierzchowności i rutyniarstwa w wykonywaniu pracy, a w niektórych wypadkach może doprowadzić do zawinonego wyrządzenia szkody klientowi,
- 7) uwypuklić w nowej ustawie o adwokaturze, że adwokat (i zespół) odpowiada za błędną opinię prawną tylko wówczas, gdy dopuścił się przy jej sformułowaniu oczywistego niedbalstwa.

Reforma prawa małżeńskiego międzynarodowego w NRF

jest przedmiotem rozważań G. Kegela w opublikowanym na ten temat na łamach kwartalnika *Revue critique de droit international privé* (nr 4 z 1962 r.) artykule. Autor, członek Niemieckiej Rady Prawa Międzynarowego Prywatnego (*Deutsche Rat für internationales Privatrecht*), po zapoznaniu czytelnika z historią prac Rady, przedstawia kierunki proponowanych w tej materii zmian ustawodawczych.

Przy ocenie przesłanek materialnych zawarcia małżeństwa utrzymuje się właściwość prawa ojczystego, a co się tyczy warunków formalnych — właściwość prawa miejsca zawarcia związku lub ojczystego osób zawierających małżeństwo.

W zakresie rozwodu proponuje się kolejno właściwość prawa państwa,

- 1) którego oboje małżonkowie są obywatelami,
- 2) którego obywatelstwo posiadali jako ostatnie wspólnie, pod warunkiem jednak, że jeden z nich zachował je nadal,
- 3) w którym znajduje się miejsce ich zwykłego pobytu,
- 4) w którym znajdowało się ostatnio wspólne miejsce ich zwykłego pobytu, ale pod warunkiem, że jeden z nich w dalszym ciągu tam przebywa,
- 5) w którym mają miejsce swego pobytu,
- 6) w którym mieli miejsce swego pobytu w czasie trwania małżeństwa.

Właściwość międzynarodową sądów NRF w sprawach małżeńskich proponuje się przyjąć wtedy, kiedy jeden z małżonków:

- 1) ma swoje miejsce zwykłego pobytu w NRF*,
- 2) nie ma miejsca zwykłego pobytu w żadnym państwie, ale przebywa w rzeczywistości w NRF,
- 3) jest obywatelem NRF.

Uznanie zagranicznych orzeczeń sądowych w sprawach małżeńskich jest wyłączone według projektu w następujących wypadkach:

- 1) jeżeli sąd państwa, który wydał orzeczenie, nie był właściwy stosownie do przepisów prawa niemieckiego,
- 2) jeżeli małżonek-Niemiec, który przegrał proces, nie został prawidłowo zawiadomiony o wytoczonym przeciw niemu postępowaniu,
- 3) jeżeli uznaniu orzeczenia sprzeciwiają się dobre obyczaje lub cel prawa niemieckiego.

* Projektodawcy używają terminów „Niemcy”, „Niemiec” itd.